


Θεσσαλονίκη

Πίτσουλα Δώρα
Ραγιά Γεωργία
Σιδηροπούλου Δανάη
Στεργιώτη Αγγελική
Τακοπούλου Άννα
Φραγκούλιας Νίκος
Χρυσανθόπουλος Νίκος



Περιεχόμενα

- ☛ Εισαγωγή
- ☛ Ορισμός Πολυπολιτισμικότητα
- ☛ Πολυπολιτισμικότητα και Ρατσισμός
- ☛ Οθωμανοί στην Θεσσαλονίκη
- ☛ Αρμένιοι στην Θεσσαλονίκη
- ☛ Εβραίοι στην Θεσσαλονίκη
- ☛ Σεφαραδίτικη Θεσσαλονίκη



Μέσω του προγράμματος μας «η ομορφιά βρίσκεται στη διαφορετικότητα» και σε συνεργασία με την καθηγήτρια μας αποφασίσαμε να βρούμε πληροφορίες και να σας παρουσιάσουμε το πολυπολιτισμικό πρόσωπο της Θεσσαλονίκης. Μετά από πολλές συναντήσεις και ώρες εργασίες καταφέραμε να τελειοποιήσουμε μια αξιόλογη εργασία. Η Θεσσαλονίκη είναι η δεύτερη σε πληθυσμό πόλη της Ελλάδας και συχνά αναφέρεται ως συμπρωτεύουσα της . Έχει περάσει από την «εξουσία» πολλών λαών.

Ας ξεκινήσουμε λοιπόν!!

Τι είναι όμως η πολυπολιτισμικότητα;

- Η έννοια της πολυπολιτισμικότητας προσκρούει σε ασάφειες και παρεξηγήσεις. Μια πρώτη διευκρίνιση που πρέπει να κάνουμε είναι ότι η πολυπολιτισμικότητα δεν ορίζεται μόνο σε σχέση με τους μετανάστες στις χώρες υποδοχής. Αντίθετα, αφορά ομάδες ανθρώπων που διαφοροποιούνται ανάλογα με το φύλο, το θρήσκευμα, το έθνος, τα τοπικά στερεότυπα, την εργασία και γενικά με κριτήριο το αν αποκλίνουν από το εκάστοτε θεωρούμενο ως «κανονικό».

Πολυπολιτισμικότητα και ρατσισμός

- Μόνο στη θεωρία είναι ξεκάθαρα χωρισμένες οι παραπάνω περιπτώσεις. Στην πράξη, οι πολιτισμικές και οι κοινωνικοοικονομικές διαφορές αναμιγνύονται και ανατροφοδοτούνται. Για παράδειγμα στη Βρετανία οι Άραβες μουσουλμάνοι μετανάστες που απασχολούνται - κατά κανόνα- σε δουλειές με λίγα χρήματα και πολύ χαμηλό κύρος, δεν μπορούν να συγκριθούν με ένα συμπατριώτη και ομόθρησκό τους που έχει σπουδάσει και είναι γιατρός στην ίδια χώρα (βλέπε το παράδειγμα του Γιακούμπ).

Εύκολα καταλαβαίνει κανείς ότι τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά πάνε χέρι χέρι με την οικονομική κατάσταση και τα κοινωνικά-πολιτισμικά κριτήρια ταξινόμησης, όπως πχ. η εκπαίδευση και η επαγγελματική ιεραρχία.

Όταν λοιπόν αξιολογούμε μια κοινωνική ομάδα στηριζόμενοι σε ένα μόνο κριτήριο το φύλο, το χρώμα, τη φυλή ή το θρήσκευμα ή την εθνοτική καταγωγή πλησιάζουμε, άθελά μας, στο επίπεδο του φυλετικού ή του πολιτισμικού ρατσισμού.

Θεσσαλονίκη και Οθωμανοί

Μουσουλμάνοι εμφανίζονται στη Θεσσαλονίκη μετά την άλωσή της από τους Τούρκους.

Ο Μουράτ αποφασίζει την αναγέννηση της πόλης.

Απελευθερώνονται, έναντι λύτρων, οι ευγενείς, υποχρεώνονται οι κάτοικοί της, που είχαν καταφύγει σε άλλα μέρη, να ξαναγυρίσουν, επιδιορθώνονται τα τείχη και τα φρούρια και εγκαθίστανται χίλιες οικογένειες Τούρκων από τα Γιαννιτσά στην πόλη.

Ταυτόχρονα κτίζονται και τα πρώτα δημόσια κτίρια της περιόδου.

Αρμένιοι στην Θεσσαλονίκη

- Η Αρμενική παρουσία στην πόλη της Θεσσαλονίκης ανάγεται στους βυζαντινούς χρόνους, αλλά η οργάνωση της παροικίας σε κοινότητα άρχισε στα 1880.
- Η παροικία γνώρισε δυο περιόδους μεγάλης δημογραφικής ανάπτυξης:

✓ Την πρώτη μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή, όταν από τις 80 χιλιάδες περίπου Αρμενίους που η Ελλάδα δέχτηκε φιλόξενα στο έδαφός της, 10-11 χιλιάδες εγκαταστάθηκαν στην περιοχή της Θεσσαλονίκης.



✓ Και τη δεύτερη, όταν μετά τη διάλυση της πρώην ΕΣΣΔ και την έναρξη των εθνικών συγκρούσεων στην Υπερκαυκασία, κατέφυγαν στην κεντρική Μακεδονία πάνω από 11 χιλιάδες Αρμένιοι και Ελληνοαρμένιοι.



Θεσσαλονίκη και Εβραίοι

- Ο χρόνος της αρχικής εγκατάστασης των Εβραίων στη Θεσσαλονίκη παραμένει ως τώρα άλυτο ιστορικό πρόβλημα. Κάποιοι ερευνητές πιστεύουν ότι από την εποχή της ίδρυσής της (315 π.Χ.) η Θεσσαλονίκη είχε και Εβραίους κατοίκους.
- Υπάρχουν αρκετές μαρτυρίες για την ύπαρξη Εβραϊκής Κοινότητας στη Θεσσαλονίκη στα Ρωμαϊκά και στα Βυζαντινά χρόνια.

Οι Εβραίοι αυτοί είχαν εξελληνίσει τα ονόματά τους και μιλούσαν την Ελληνική γλώσσα. Από τα μέσα του 14ου αιώνα, η Θεσσαλονίκη είχε δεχτεί και άλλους Εβραίους προερχόμενους από την Κεντρική Ευρώπη, την Σικελία και την Ιταλία. Το καθοριστικό όμως γεγονός για την εξέλιξη της Ισραηλιτικής Κοινότητας είναι η εγκατάσταση στην πόλη 15-20.000 Ισπανοεβραίων, των λεγόμενων Σεφαραδίμ, που έρχονται από το 1492, διωγμένοι από την Ισπανία με διάταγμα των καθολικών βασιλιάδων Φερδινάνδου και Ισαβέλλας. Σ' αυτούς θα προστεθούν και άλλοι εξόριστοι Εβραίοι από τη Σικελία, την Πορτογαλία και τη Βόρεια Αφρική.

Όλοι αυτοί θα εγκατασταθούν στην σχεδόν έρημη, μετά την άλωσή της (1430) από τους Τούρκους Θεσσαλονίκη, θα καταλάβουν τις συνοικίες από την Εγνατία μέχρι την παραλία και από το Βαρδάρι μέχρι τη Διαγώνιο, θα επικρατήσουν δημογραφικά και θα μεταβάλουν την πόλη σε εμπορικό κέντρο πρώτης γραμμής.

Οι **Σεφαραδίμ** θα διακριθούν στην υφαντουργία, θα δουλέψουν στα ορυχεία του Γαλλικού και της Σιδηρόκαψας, θα ιδρύσουν το πρώτο τυπογραφείο στη Θεσσαλονίκη γύρω στα 1520, και θα αναδείξουν μεγάλες προσωπικότητες του πνεύματος, ραββίνους, ιατρούς, φιλοσόφους, ποιητές, νομοδιδάσκαλους.

Έτσι η φήμη της Εβραϊκής Κοινότητας Θεσσαλονίκης θα απλωθεί σ' ολόκληρη την Ευρώπη. Και ακριβώς αυτή την εποχή η Θεσσαλονίκη θα τιμηθεί με τον τίτλο της "Μητέρας εν Ισραήλ".

Από το 1873 οι Εβραίοι δέχονται προχωρημένη Ευρωπαϊκή παιδεία. Την ίδια περίοδο κυκλοφορεί στη Θεσσαλονίκη η πρώτη εφημερίδα, η Εβραϊκή "EL LUNAR" (1864) και εγκαινιάζεται η βιομηχανική ανάπτυξη με τον μεγάλο ατμόμυλο των Ιταλοεβραίων Αλλατίνι (1854).

Οι Εβραίοι στην Κατοχή

- Η υποδούλωση της Θεσσαλονίκης στις δυνάμεις του άξονα (9-4-41) θα σημάνει την αρχή του τέλους. Οι Ναζί εγκαινιάζουν τα αντιεβραϊκά μέτρα από τις πρώτες κιόλας μέρες. Απαγορεύουν την είσοδο των Εβραίων σε καφενεία, ζαχαροπλαστεία κλπ.
- Επιτάσσουν το νοσοκομείο Χιρς και πολλά Εβραϊκά σπίτια, φυλακίζουν τα μέλη του Κοινοτικού Συμβουλίου, λεηλατούν τα γραφεία της Κοινότητας, καταστρέφουν τα αρχεία και τις Εβραϊκές βιβλιοθήκες.

- Στις 11-7-1942 οι Εβραίοι άνδρες από 18-45 χρονών διατάζονται να παρουσιαστούν στην πλατεία Ελευθερίας.
- Εκεί, αφού υφίστανται απερίγραπτες ταπεινώσεις, καταγράφονται και οδηγούνται σε καταναγκαστικά έργα.



Οι Εβραίοι σήμερα

Σήμερα, παρά τον αφανισμό του 96% των μελών της, η Ισραηλιτική Κοινότητα της Θεσσαλονίκης είναι ξανά μια ζωντανή πραγματικότητα.

Οι προαιώνιοι ψαλμοί αντηχούν στις τρεις συναγωγές της, τα καινούρια βλαστάρια της φοιτούν σ' ένα άρτιο Δημοτικό Σχολείο.

Ένας υπερσύγχρονος οίκος ευγηρίας φιλοξενεί τους απόμαχους της ζωής κι ένα κοινοτικό κέντρο συγκεντρώνει τη νεολαία.

Έτσι, παρά την τραγική δοκιμασία του, ο Εβραϊσμός της Θεσσαλονίκης κατάφερε να ξαναγεννηθεί από την τέφρα του, προσφέροντας ένα από παράδειγμα ζωτικότητας και πνευματικής δύναμης.

Σεφαραδίτικη Συνταγή



- Ίσως η πιο γνωστή σεφαραδίτικη συνταγή, είναι τα **guevos haminados** ή πιο απλά στα ελληνικά αυγά χαμινάδος με το χαρακτηριστικό γυαλιστερό καφεκόκκινο χρώμα που παίρνουν και με την ελαφρώς πικάντικη γεύση τους.

- Η λέξη guevos haminados, (ή αλλιώς huevos enhaminados), για μερικούς σημαίνει «αυγά φούρνου» αν και ορισμένοι θεωρούν ότι η πιο σωστή ερμηνεία θα ήταν «αυγά ζεσταμένα».

- Οι Εβραίοι στα πλαίσια της αργίας του Σαμπάτ, (δηλαδή του Σαββάτου), απαγορεύεται να ανάβουν φωτιά – για αυτό το λόγο ετοίμαζαν φαγητά τα οποία είτε μπορούσαν να τα βάλουν από την προηγούμενη για αργό μαγείρεμα και να ήταν έτοιμα και ζεστά για το γεύμα του Σαββάτου. Αυτό το είδος φαγητών ονομάζονταν hamin [*ham*: ζεστό στα εβραϊκά] και αποτελούν μια ιδιαίτερη κατηγορία συνταγών που ο πιο επιφανής εκπρόσωπος τους στην σεφαραδίτικη κουζίνα είναι τα αυγά χαμινάδος.

Υλικά

- ☺ 6 και περισσότερα αυγά
- ☺ Φλούδια από ξερά κόκκινα κρεμμύδια (πολλά)
- ☺ Λίγο λάδι (όσο χρειάζεται για να απλωθεί πάνω από το νερό – μια με τρεις κουταλιές)
- ☺ Μια κουταλιά ξύδι
- ☺ Μισή κουταλιά αλάτι και άλλη μισή πιπέρι
- ☺ Νερό όσο χρειάζεται

Εκτέλεση

Σε μια κατσαρόλα στρώνουμε τα κρεμμύδια και ανάμεσα βάζουμε όσα αυγά θέλουμε. Προσέχουμε τα αυγά να είναι σε θερμοκρασία δωματίου και στην συνέχεια προσθέτουμε όλα τα υπόλοιπα υλικά, νερό μέχρι να καλύψει άνετα τα πάντα και τελευταίο το λάδι. Ανοίγουμε την φωτιά και σιγά σιγά φτάνουμε σε σιγοβρασμό – τότε χαμηλώνουμε την θερμοκρασία στο χαμηλότερο δυνατόν ώστε να συνεχίσει το σιγόβρασμα με κλειστή κατσαρόλα για τουλάχιστον 4 ώρες ελέγχοντας που και που το επίπεδο του νερού.

Η παραδοσιακή συνταγή μιλάει για τουλάχιστον 8ωρο αλλά δεν ξέρουμε αν όντως είναι απαραίτητο. Στην συνέχεια τα βγάζουμε, τα κρυώνουμε αμέσως κάτω από τρεχούμενο νερό ή σε μια γαβάθα με νερό και παγάκια και τα γυαλίζουμε ελαφρώς με μια πετσέτα.



ΤΕΛΟΣ